

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22.12.2016, sen. zn. 29 NSČR 130/2014, ECLI:CZ:NS:2016:29.NSČR.130.2014.1

Číslo: 47/2018

Právní věta:

Rozhodnutí, jímž soud prvního stupně (insolvenční soud) ustanovil do funkce insolvenčního správce dlužníka osobu určenou opatřením předsedy insolvenčního soudu mimo stanovené pořadí (§ 25 odst. 2 a 5 insolvenčního zákona), nelze účinně zpochybnit argumentem, že opatření je nezákonné, jelikož pro takový postup nebyly splněny zákonem požadované podmínky (§ 25 odst. 5 insolvenčního zákona). Nejde o způsobilý odvolací důvod ve smyslu ustanovení § 26 věty druhé insolvenčního zákona, když případný nesprávný postup předsedy insolvenčního soudu při vydání opatření nečiní z takto ustanoveného insolvenčního správce osobu, u které je (proto) důvod pochybovat o její nepodjatosti pro její poměr k věci nebo k osobám účastníků ani osobu, která nesplňuje podmínky pro ustanovení.

V odvolacím (dovolacím) řízení pojmově nelze přezkoumávat podkladové opatření předsedy insolvenčního soudu vydané podle § 25 odst. 5 insolvenčního zákona, neboť jde o úkon hybridní povahy na pomezí státní správy a rozhodovací činnosti soudu, který nemá povahu rozhodnutí.

Opatřením předsedy insolvenčního soudu opomenutý insolvenční správce není osobou oprávněnou k podání odvolání proti usnesení, jímž insolvenční soud ustanovil (podle opatření předsedy insolvenčního soudu) do funkce insolvenčního správce dlužníka jinou osobu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 22.12.2016

Spisová značka: 29 NSCR 130/2014

Číslo rozhodnutí: 47

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Insolvence, Insolvenční správce

Předpisy: § 25 IZ
§ 26 IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání proti usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 24. 11. 2014, sp. zn. KSOS 22 INS 8097/2014, 3 VSOL 649/2014-B.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Usnesením ze dne 23. 5. 2014, č. j. KSOS 22 INS 8097/2014-A-7, Krajský soud v Ostravě (dále též jen „insolvenční soud“) rozhodl o insolvenčním návrhu dlužnice A. F. tak, že:

- [1] Zjistil úpadek dlužnice (bod I. výroku).
- [2] Insolvenční správkyň dlužnice ustanovil Ing. M. M. [bod II. výroku].
- [3] Povolil řešení úpadku dlužnice oddlužením (bod III. výroku).
- [4] Určil, že účinky rozhodnutí o úpadku nastávají okamžikem jeho zveřejnění v insolvenčním rejstříku (bod VIII. výroku)
- [5] Učinil výzvy věřitelům (body IV. a V. výroku).
- [6] Uložil povinnosti insolvenční správkyň (bod IX. výroku)
- [7] Nařídil přezkumné jednání a svolal první schůzi věřitelů (body VI. a VII. výroku).
- [8] Uložil dlužnici platit v určených lhůtách zálohu na odměnu a hotové výdaje insolvenční správkyň (bod X. výroku).

2. Usnesení insolvenčního soudu neobsahovalo odůvodnění, jelikož jím bylo vyhověno návrhu, jemuž nikdo neodporoval [srov. § 169 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), jenž je v insolvenčním řízení přiměřeně aplikovatelný prostřednictvím ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona)].

3. K odvolání přihlášeného věřitele L. v. o. s. (dále jen „věřitel L“ nebo „společnost L“), jež směřovalo pouze proti bodu II. výroku usnesení insolvenčního soudu o ustanovení insolvenčního správce a jímž se věřitel L domáhal toho, aby insolvenčním správcem dlužnice byl určen on (místo M. M.), Vrchní soud v Olomouci usnesením ze dne 24. 11. 2014, č. j. KSOS 22 INS 8097/2014, 3 VSOL 649/2014-B-6, potvrdil usnesení insolvenčního soudu v napadeném rozsahu.

4. Odvolací soud vyšel ve skutkové rovině z toho, že:

- [1] Podle insolvenčního spisu předsedkyně insolvenčního soudu JUDr. I. H. určila M. M. insolvenční správkyň dlužnice opatřením ze dne 5. 5. 2014 (č. l. A-6) [dále jen „opatření“]. V odůvodnění opatření uvedla, že společnost L nebyla určena insolvenčním správcem z důvodu zajištění rovnoměrného zatížení insolvenčních správců a proto byla zařazena na konec pořadí. Týž závěr se v opatření činí ohledně společnosti AK2H insolvence, v. o. s.
- [2] Insolvenční soud ustanovil M. M. insolvenční správkyň dlužnice na základě opatření.
- [3] Společnost L přihlásila dne 9. 6. 2014 do insolvenčního řízení vedeného na majetek dlužnice pohledávku za dlužnicí ve výši 1 Kč, jako pohledávku nezajištěnou, nepodmíněnou a splatnou. Podle společnosti L jde o pohledávku plynoucí z toho, že správně (kdyby se postupovalo podle zákona) měla být ona ustanovena insolvenčním správcem dlužnice. Proto vznikla společnosti L za dlužnicí pohledávka na zaplacení zálohy na odměnu a hotové výdaje insolvenčního správce počínaje měsícem květnem 2014, a to podle ustanovení § 136 odst. 4 insolvenčního zákona, ve spojení s ustanovením § 3 písm. b) vyhlášky č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů (dále jen „vyhláška o odměně“), a s bodem X. výroku usnesení insolvenčního soudu.
- [4] Při přezkumném jednání, jež se konalo dne 19. 8. 2014, bylo konstatováno, že pohledávka nebude přezkoumána, jelikož by mohlo jít jen o pohledávku za majetkovou podstatou.

5. Následně odvolací soud - vycházející z ustanovení § 7 odst. 1, § 25 odst. 1, 2 a 5 a § 26 insolvenčního zákona a z ustanovení § 4 odst. 3 vyhlášky č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení a kterou se provádějí některá ustanovení insolvenčního zákona (dále jen „jednací

řád pro insolvenční řízení“) - dospěl po přezkoumání napadeného rozhodnutí k následujícím závěrům:

[1] Odvolání je subjektivně přípustné, když společnost L je jako přihlášený věřitel účastníkem této fáze insolvenčního řízení.

[2] Je nepochybné, že M. M., kterou insolvenční soud ustanovil insolvenční správkyní dlužnice, je osobou, kterou určila předsedkyně insolvenčního soudu v jejím opatření dle § 25 insolvenčního zákona.

[3] Skutečnost, že ustanovená insolvenční správkyně není nepodjatá, věřitel L netvrdí, přičemž okolnosti, jež by mohly vzbuzovat pochybnosti o nepodjatosti M. M., nevyplývají (ani) ze spisu.

[4] Nesplnění podmínky pro ustanovení M. M. insolvenční správkyní dlužnice spatřuje věřitel L v tom, že opatření, jímž předsedkyně insolvenčního soudu určila (podle § 25 odst. 5 insolvenčního zákona) insolvenční správkyní dlužnice M. M. odchylně od „systému pořadí“ dle § 25 odst. 2 insolvenčního zákona, je „nezákonné“, protože důvod pro tento postup je „objektivně nepravdivý“ a insolvenční soud se jím neměl řídit. Opatření, jímž předseda insolvenčního soudu určil osobu insolvenčního správce na základě zákonného zmocnění dle § 25 insolvenčního zákona, (však) nelze přezkoumávat v řízení o odvolání proti rozhodnutí o ustanovení insolvenčního správce. Toto opatření není svou povahou rozhodnutím soudu (§ 4 odst. 3 jednacího řádu pro insolvenční řízení); srov. k tomu i usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 31. 3. 2010, sen. zn. 3 VSPH 193/2010 (jde o usnesení č. j. KSPL 27 INS 8406/2009, 3 VSPH 193/2010-B-12).

[5] Pro posouzení správnosti rozhodnutí insolvenčního soudu o ustanovení insolvenčního správce je (tak) významné pouze to, zda ustanovil osobu insolvenčního správce určenou opatřením a zda tedy byl splněn zákonný požadavek dle § 25 odst. 2 insolvenčního zákona jako jedna z podmínek pro řádné ustanovení insolvenčního správce (§ 26 insolvenčního zákona).

[6] Odvolací námitka věcné nesprávnosti opatření předsedy soudu, kterým byla určena osoba insolvenčního správce, je proto pro posouzení správnosti napadeného rozhodnutí nevýznamná a v odvolacím řízení se jí nelze zabývat. Ze stejného důvodu nepřísluší přezkum správnosti opatření dle § 25 odst. 2 a 5 insolvenčního zákona ani insolvenčnímu soudu.

[7] Kdyby předsedou soudu určená osoba insolvenčního správce nesplňovala další podmínky pro její ustanovení do funkce (§ 21 až § 24 insolvenčního zákona), byl by prostředkem k zajištění nápravy postup dle § 26 a § 31 insolvenčního zákona. Odvolací námitka, že insolvenční soud neměl opatřením určenou osobu insolvenčního správce ustanovit do funkce, tak rovněž není důvodná.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

6. Proti usnesení odvolacího soudu podal věřitel L dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu ustanovení § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení právních otázek, které v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyly vyřešeny, konkrétně otázek:

[1] Je insolvenční (odvolací) soud bezvýjimečně vázán opatřením předsedy tohoto soudu o určení osoby insolvenčního správce?

[2] Je insolvenční (odvolací) soud vázán opatřením předsedy tohoto soudu o určení osoby insolvenčního správce i tehdy, je-li insolvenční správce určen mimo zákonem stanovené pořadí (§ 25 odst. 2 insolvenčního zákona) a tento postup předsedy insolvenčního soudu odporuje zákonu, a to ať po stránce formální (opatření není odůvodněno, respektive je odůvodněno nepřezkoumatelným způsobem) nebo po stránce obsahové (opatření nerespektuje koncepci zákona a z výjimečného, mimořádného postupu činí pravidlo uplatňované proti arbitrárně zvolené skupině správců)?

7. Dovolatel míní, že v řešení položených otázek spočívá napadené rozhodnutí na nesprávném právním posouzení věci (že je dán dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.) a požaduje, aby Nejvyšší soud změnil usnesení odvolacího soudu tak, že se jím mění usnesení insolvenčního soudu ve výroku o ustanovení insolvenčního správce potud, že insolvenčním správcem dlužnice bude ustanoven dovolatel.

8. Konkrétně dovolatel uvádí, že odpověď na obě jím položené otázky má být záporná (tedy jiná, než jaká se podává z napadeného usnesení). Kdyby insolvenční soud (odvolací soud) byl vázán opatřením, jímž předseda insolvenčního soudu určil osobu insolvenčního správce svévolně mimo pořadí dané ustanovením § 25 odst. 2 insolvenčního zákona, pak by se do rukou předsedů krajských soudů vkládala ve věci určování insolvenčních správců absolutní a zcela nekontrolovatelná moc. Takový závěr je ovšem ve zřejmém a flagrantním rozporu s elementárními principy materiálního právního státu [článek 1 odst. 1 Ústavy České republiky (dále jen „Ústava“)], a tedy evidentně neakceptovatelný (míní dovolatel).

9. Pokus o zneužití svěřené pravomoci (pokračuje dovolatel) je přitom v křišťálové podobě patrný právě v předmětné věci, když předsedkyně insolvenčního soudu, respektive insolvenční soud, uvádí jako důvod pro ustanovení jiného správce než toho, který podle zákonem předepsaného algoritmu měl být ustanoven, „zajištění rovnoměrného zatížení insolvenčních správců.

10. Opatření o určení insolvenčního správce mimo pořadí je vadné, neboť fakticky neobsahuje odůvodnění, třebaže je insolvenční zákon (v § 25) výslovně vyžaduje. Odůvodněním není jediná ve své podstatě nic neříkající věta, jež je nadto zcela paušálně opakována v desítkách nebo stovkách jiných případů. Toto zdůvodnění je naprosto nedostatečné, neboť je nekonkrétní, a tudíž nepřezkoumatelné. Předsedkyně insolvenčního soudu jen reprodukuje text zákona, aniž by uvedla, jak konkrétně zjišťovala v poměrech dané věci skutkový stav a k jakým relevantním a konkrétním skutkovým zjištěním dospěla. Potud dovolatel odkazuje na ustálenou judikaturu Ústavního soudu k přezkoumatelnosti a přesvědčivosti rozhodnutí orgánů veřejné moci, podle které „je požadavek řádného a vyčerpávajícího zdůvodnění rozhodnutí orgánů veřejné moci jednou ze základních podmínek ústavně souladného rozhodnutí“; srov. náleží Ústavního soudu ze dne 3. 2. 2000, sp. zn. [III. ÚS 103/99](#), uveřejněný ve svazku 17 Sbírký nálezů a usnesení Ústavního soudu, s. 121 (náleží je – stejně jako další rozhodnutí Ústavního soudu zmíněná níže – dostupný i na webových stránkách Ústavního soudu), nebo náleží Ústavního soudu ze dne 28. 8. 2001, sp. zn. [I. ÚS 60/01](#), uveřejněný pod č. 127/2001 Sbírký nálezů a usnesení Ústavního soudu.

11. Ústavní soud rovněž opakovaně judikoval, že absence řádného odůvodnění v napadeném rozhodnutí může vést k jeho zrušení Ústavním soudem, neboť nepřezkoumatelné rozhodnutí nedává dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle a způsobem porušujícím ústavně zaručené právo na spravedlivý proces. Srov. např. náleží Ústavního soudu ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. [III. ÚS 94/97](#), uveřejněný pod č. 85/1997 Sbírký nálezů a usnesení Ústavního soudu, a náleží Ústavního soudu ze dne 21. 10. 2004, sp. zn. [II. ÚS 686/02](#), uveřejněný pod č. 155/2004 Sbírký nálezů a usnesení Ústavního soudu. To platí zejména tehdy, když se nedostatky odůvodnění týkají možného porušení základního práva nebo ústavního principu; srov. opět posledně označený náleží.

12. Ať už pocit opominutých (insolvenčních) správců, že mohou být předsedkyní insolvenčního soudu svévolně diskriminováni, je či není oprávněný, podstatné je, že je přitomen právě v důsledku absence jakéhokoliv skutečného odůvodnění opatření. Absence odůvodnění opatření odchylovajícího se od rotačního systému vážným způsobem narušuje důvěru široké veřejnosti v postup předsedkyně insolvenčního soudu a tím potažmo i v justici jako takovou, a to i kdyby byla předsedkyně insolvenčního soudu vedena těmi nejlepšími úmysly. Sama absence odůvodnění opatření o určení insolvenčního správce mimo pořadí dostačuje pro zrušení či změnu usnesení o ustanovení správce vydaného na jeho podkladě.

13. Opatření o určení osoby správce mimo pořadí, které neobsahuje odůvodnění, porušuje ustanovení § 25 odst. 5 insolvenčního zákona, ustanovení § 2 a § 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, článek 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a článek 1 odst. 1 Ústavy. Vzhledem k tomu, že opatření je závazným podkladem pro usnesení insolvenčního soudu o ustanovení insolvenčního správce, porušuje neodůvodněné opatření rovněž článek 36 odst. 1 Listiny a článek 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod, uvádí dovolatel.

14. Dovolatel dále poukazuje na to, že při absenci odůvodnění opatření lze o jeho možných (skutečných) důvodech jen spekulovat, načež sám snáší (ve vztahu k opatření nesouhlasné) argumenty pro případ, že by těmito důvody měl být počet aktivních insolvenčních řízení, v nichž dovolatel zastává funkci insolvenčního správce, respektive pro případ, že by těmito důvody měl být „nevyvážený“ nápad insolvenčních věcí u jednotlivých správců.

III. Přípustnost dovolání

15. Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností dovolání v dané věci.

16. Dovolání nesměřuje proti žádnému z usnesení vypočtených v § 238a o. s. ř., takže zbývá určit, zda je přípustné podle § 237 o. s. ř. (když pro daný případ neplatí žádné z omezení přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř., vypočtených v § 238 o. s. ř.).

17. Podle ustanovení § 237 o. s. ř. pak platí, že není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

18. Usnesení, jímž odvolací soud potvrdil usnesení insolvenčního soudu o ustanovení insolvenčního správce, je usnesením, kterým se odvolací řízení končí.

19. Ve smyslu kritérií obsažených v § 237 o. s. ř. nezakládá přípustnost dovolání v dané věci první z dovolatelem položených otázek. Jakkoli jde o otázku dovolacím soudem neřešenou, ve své všeobecnosti jde o otázku povýtce akademickou, na jejímž řešení napadené rozhodnutí nespočívá (odvolací soud s „bezvýjimečností“ v daných souvislostech nepracoval). Dovolání je nicméně přípustné pro zodpovězení druhé z položených otázek (s omezeními, jež budou rozebrána dále), jelikož na jejím řešení napadené rozhodnutí závisí a dovolací soud ji dosud nevyřešil.

20. Již v této souvislosti Nejvyšší soud podotýká, že nepřehlédl, že dovolatel dovolání posléze „doplnil“ podáními datovanými 18. 5. 2015, 27. 8. 2015 a 21. 2. 2016. Ty dovolací argumenty, jež dovolatel (coby obsahově nové) uplatnil oněmi doplňujícími podáními, jsou však pro dovolací přezkum právně bezvýznamné. Měnit dovolací důvody (a to i kvalitativní změnou dovolací argumentace v rámci již uplatněného dovolacího důvodu) totiž lze jen po dobu trvání lhůty k dovolání (srov. § 242 odst. 4 o. s. ř.) a doplňující podání dovolatele tuto časovou podmínku nesplňují. Srov. shodně např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2011, sp. zn. [29 Cdo 601/2008](#), uveřejněného pod č. 148/2011 Sb. rozh. obč. (rozsudek je – stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže – dostupný i na webových stránkách Nejvyššího soudu). Nadto jsou takto dovolatelem předestírány i události, k nimž mělo dojít [jako k těm, jež mají ozřejmit (chybějící) skutečný důvod opatření předsedkyně insolvenčního soudu] až po vydání napadeného rozhodnutí, tedy (nové) skutečnosti, k nimž je Nejvyššímu soudu zapovězeno přihlížet ustanovením § 241a odst. 6 o. s. ř.

IV. Důvodnost dovolání

21. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto – v hranicích právních otázek vymezených dovoláním – zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

22. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

23. Podle ustanovení § 24 odst. 1 insolvenčního zákona insolvenční správce je z insolvenčního řízení vyloučen, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci nebo k osobám účastníků je tu důvod pochybovat o jeho nepodjatosti; to neplatí v případě uvedeném v § 34. Jakmile se ustanovený insolvenční správce dozví, že jsou zde důvody pro jeho vyloučení, je povinen oznámit to neprodleně insolvenčnímu soudu.

Dle ustanovení § 25 insolvenčního zákona insolvenčního správce pro insolvenční řízení ustanovuje insolvenční soud. Je-li s rozhodnutím o úpadku spojeno rozhodnutí o povolení reorganizace podle § 148 odst. 2 a je-li v předloženém reorganizačním plánu určena osoba insolvenčního správce, ustanoví insolvenční soud insolvenčním správcem tuto osobu; to neplatí, nespĺňuje-li takto určený insolvenční správce podmínky uvedené v § 21 až 24 a odstavci 3. Ustanovení § 29 tím není dotčeno (odstavec 1). Nejde-li o případ podle odstavce 1, insolvenční soud ustanoví insolvenčním správcem osobu, kterou určí předseda insolvenčního soudu podle pořadí určeného dnem zápisu jejího sídla nebo provozovny do příslušné části seznamu insolvenčních správců vedené a/ pro obvod krajského soudu, který je insolvenčním soudem dlužníka, je-li v době určení podán návrh na prohlášení konkursu nebo není-li v době určení podán návrh na jiný způsob řešení úpadku a není-li dlužník osobou podle § 3 odst. 2 zákona o insolvenčních správcích, b/ pro obvod okresního soudu, který je obecným soudem dlužníka, je-li v době určení podán návrh na povolení oddlužení (odstavec 2). Nelze-li ustanovit osobu insolvenčního správce postupem podle odstavce 2 nebo je-li to nezbytné se zřetelem k dosavadnímu stavu insolvenčního řízení, k osobě dlužníka a k jeho majetkovým poměrům, jakož i k odborné způsobilosti insolvenčního správce, jeho dosavadní činnosti a k jeho zatížení, může předseda insolvenčního soudu určit insolvenčního správce mimo stanovené pořadí; takový postup vždy odůvodní (odstavec 5).

Z ustanovení § 26 insolvenčního zákona vyplývá, že proti rozhodnutí o ustanovení insolvenčního správce je odvolání přípustné. V odvolání lze však namítat pouze to, že ustanovený insolvenční správce nespĺňuje podmínky pro ustanovení nebo že není nepodjatý. Ke skutečnostem, které nastaly nebo vznikly po vydání rozhodnutí soudu prvního stupně, se v odvolacím řízení nepřihlíží.

Ustanovení § 4 jednacího řádu pro insolvenční řízení pak určuje, že předseda insolvenčního soudu určuje osobu insolvenčního správce pro insolvenční řízení opatřením (odstavec 1). Opatření nemá povahu rozhodnutí. Opatření má písemnou formu a zakládá se do insolvenčního spisu (odstavec 3).

24. V této podobě, pro věc rozhodné, platila citovaná ustanovení jak v době zahájení insolvenčního řízení na majetek dlužnice (25. 3. 2014), tak v době vydání napadeného rozhodnutí.

25. V právním rámci vymezeném výše citovanými ustanoveními insolvenčního zákona, jednacího řádu pro insolvenční řízení a okolnostmi předmětné věci má odpověď na otázku, pro niž Nejvyšší soud připustil dovolání, smysl jen ve spojení s posouzením správnosti rozhodnutí odvolacího soudu rozhodujícího o opravném prostředku (odvolání) věřitele L v mezích vytyčených ustanovením § 26 insolvenčního zákona.

26. Jinak řečeno, omezuje-li ustanovení § 26 insolvenčního zákona odvolací důvody proti rozhodnutí insolvenčního soudu o ustanovení insolvenčního správce jen na námitku, že ustanovený insolvenční správce nesplňuje podmínky pro ustanovení nebo že není nepodjatý (věta druhá) a vylučuje-li současně z odvolací argumentace skutečnosti, které nastaly nebo vznikly po vydání rozhodnutí soudu prvního stupně (věta třetí), je pro výsledek dovolacího řízení určující, zda takto omezené odvolací důvody zahrnují (jako způsobilý argument mohou zahrnovat) též námitku, že opatření, jímž předseda insolvenčního soudu určil osobu insolvenčního správce mimo zákonem stanovené pořadí (§ 25 odst. 2 insolvenčního zákona), odporuje zákonu (lhostejno proč). Jen v tomto rámci Nejvyšší soud shledává potřebným (v mezích přípustného dovolání právně významným) odpovídat na položenou otázku. V takto vytyčených hranicích Nejvyšší soud argumentuje následovně:

I. K odvolacímu důvodu založenému na námitce, že ustanovený insolvenční správce není nepodjatý.

Potud zjevně existuje vazba mezi ustanovením § 26 insolvenčního zákona a ustanovením § 24 odst. 1 insolvenčního zákona (jež poměřuje důvod pochybovat o nepodjatosti insolvenčního správce jeho poměrem k věci nebo k osobám účastníků). K okolnostem, které zakládají důvod pochybovat o nepodjatosti insolvenčního správce, se Nejvyšší soud ve své judikatuře již vyjádřil; srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2014, sen. zn. [29 NSČR 107/2013](#), uveřejněné pod č. 114/2014 Sb. rozh. obč., nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2015, sen. zn. [29 NSČR 110/2014](#); 29 NSČR 80/2015, uveřejněné pod č. 47/2016 Sb. rozh. obč.

Nejvyšší soud pak nemá (shodně s odvolacím soudem) pochyb o tom, že skutečnost, že insolvenční soud ustanovil insolvenčním správcem osobu určenou opatřením předsedy insolvenčního soudu mimo stanovené pořadí (§ 25 odst. 2 a 5 insolvenčního zákona), aniž pro to byly splněny zákonem požadované podmínky (§ 25 odst. 5 insolvenčního zákona), nečiní z takto ustanoveného insolvenčního správce osobu, u které je (proto) důvod pochybovat o její nepodjatosti pro její poměr k věci nebo k osobám účastníků.

II. K odvolacímu důvodu založenému na námitce, že ustanovený insolvenční správce nesplňuje podmínky pro ustanovení.

Odvolací důvod založený na námitce, že ustanovený insolvenční správce nesplňuje podmínky pro (své) ustanovení se zjevně pojí k předpokladům vymezeným pro ustanovení konkrétního (opatřením pojmenovaného) insolvenčního správce ustanoveními § 21 až § 24 insolvenčního zákona (vyjma již vydělené nepodjatosti upravené ustanovením § 24 odst. 1 insolvenčního zákona), tedy k podmínkám, jež musí splňovat každá osoba, která přichází v úvahu jako insolvenční správce konkrétního dlužníka. Z okolnosti, že osoba, která splňuje všechny osobní předpoklady pro své ustanovení insolvenčním správcem konkrétního dlužníka, „nebyla na řadě“ (že opatřením předsedy insolvenčního soudu nebylo dodrženo zákonem předepsané pořadí, ač pro ustanovení oné osoby mimo pořadí nebyly splněny podmínky předepsané ustanovením § 25 odst. 5 insolvenčního zákona), závěr, že opatřením předsedy insolvenčního soudu určená osoba insolvenčního správce nesplňuje předpoklady pro své ustanovení, rovněž neplatí.

27. Proto také insolvenční zákon nepředpokládá (jak správně rozpoznal odvolací soud), že by insolvenční soud (představovaný soudcem, který vede insolvenční řízení na majetek konkrétního dlužníka) mohl o své vůli sám revokovat (změnit) v rozhodnutí, jímž ustanovuje insolvenčního správce do funkce (typicky v rozhodnutí o úpadku) osobu určenou mu závazně opatřením předsedy insolvenčního soudu.

28. V tomto ohledu sdílí Nejvyšší soud plně závěr Ústavního soudu vyjádřený (k ustanovení § 26 insolvenčního zákona) v nálezu ze dne 6. 9. 2016, sp. zn. [IV. ÚS 3141/15](#), že v odvolacím (dovolacím) řízení pojmově nelze přezkoumávat podkladové opatření předsedy insolvenčního soudu vydané podle § 25 odst. 5 insolvenčního zákona, neboť jde o úkon hybridní povahy na pomezí státní správy a

rozhodovací činnosti soudu, který podle § 4 odst. 3 jednacího řádu pro insolvenční řízení nemá povahu rozhodnutí (srov. odstavec 15. nálezu).

29. K tomu budiž dodáno, že netvoří-li pozadí nesprávně vydaného opatření předsedy insolvenčního soudu některá ze skutečností zakládajících důvod pochybovat o nepodjatosti takto (mimo pořadí) ustanovovaného insolvenčního správce (již lze odvoláním prověřit), nemá opravný prostředek zpochybňující „věcnou správnost“ takového opatření reálného smyslu ani pro účastníky insolvenčního řízení (dlužníka a jeho věřitele). V poměrech dlužníka i věřitelů by totiž mělo být jedno, která z odborně způsobilých a nepodjatých osob splňujících předpoklady pro ustanovení do funkce insolvenčního správce bude takto vybrána (a věřitelům nadto náleží korekce vlivu takového opatření na první schůzi věřitelů; srov. § 29 odst. 1 insolvenčního zákona). Rotační systém ustanovování insolvenčních správců (podle pořadí) předjímaný (s několika málo výjimkami) ustanovením § 25 insolvenčního zákona ve skutečnosti respektuje především majetkový zájem osob splňujících předpoklady pro své ustanovení do funkce, na tom, aby jim „insolvenční věci“ byly přidělovány (rozdělovány) rovnoměrně. Úprava, jež by zaváděla opravný prostředek i proti opatření předsedy insolvenčního soudu by ve skutečnosti směřovala jen k účelovým odvoláním opomenutých (podle svých tvrzení) insolvenčních správců, přičemž reparace případného pochybení předsedy insolvenčního soudu při vydání opatření o ustanovení insolvenčního správce mimo pořadí by pro konkrétní insolvenční řízení žádný smysluplný užitek nepřinášela.

30. Řečené platí tím více, že podle ustálené judikatury obecných soudů není opatřením opomenutý insolvenční správce osobou oprávněnou k podání odvolání proti usnesení, jímž insolvenční soud ustanovil (podle opatření předsedy insolvenčního soudu) do funkce insolvenčního správce dlužníka jinou osobu; srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 5. 2011, sen. zn. [3 VSPH 9/2011](#), uveřejněné pod č. 132/2011 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R 132/2011“). To ostatně přílehavě demonstruje i způsob, jakým se dovolatel (coby tvrzený opatřením opomenutý insolvenční správce) v této věci dostal do pozice osoby oprávněné k podání odvolání proti usnesení insolvenčního soudu o ustanovení insolvenčního správce; tedy tak, že přihlásil pohledávku ve výši 1 Kč z titulu zálohy na odměnu, kterou by pobíral, kdyby ustanoven byl. Bez zřetele k tomu, že takovým mechanismem žádná reálná pohledávka vzniknout nemůže, je zjevné, že dovolatel tak postupoval jen proto, aby se při podání odvolání jen z pozice opatřením opomenutého insolvenčního správce vyhnul závěrům plynoucím z R 132/2011.

31. Tím, že se takto stal „přihlášeným věřitelem“ případně „věřitelem s pohledávkou za majetkovou podstatou“ (srov. reprodukce zjištění odvolacího soudu), se ovšem dovolatel vyloučil z možnosti být ustanoven do funkce insolvenčního správce dlužníka v této věci (jako věřitel dlužníka, jímž podle svého tvrzení již je, totiž není osobou nepodjatou pro účely následného ustanovení do funkce insolvenčního správce).

32. Lze tedy shrnout, že rozhodnutí, jímž soud prvního stupně (insolvenční soud) ustanovil do funkce insolvenčního správce dlužníka osobu určenou opatřením předsedy insolvenčního soudu mimo stanovené pořadí (§ 25 odst. 2 a 5 insolvenčního zákona), nelze účinně zpochybnit argumentem, že opatření je nezákonné, jelikož pro takový postup nebyly splněny zákonem požadované podmínky (§ 25 odst. 5 insolvenčního zákona). Nejde o způsobilý odvolací důvod ve smyslu ustanovení § 26 věty druhé insolvenčního zákona, když případný nesprávný postup předsedy insolvenčního soudu při vydání opatření nečiní z takto ustanoveného insolvenčního správce osobu, u které je (proto) důvod pochybovat o její nepodjatosti pro její poměr k věci nebo k osobám účastníků ani osobu, která nesplňuje podmínky pro ustanovení.

33. Dovolání tudíž není důvodné. Nejvyšší soud proto, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), dovolání zamítl (§ 243d písm. a/ o. s. ř.).

34. Pro úplnost (již bez vlivu na výsledek dovolacího řízení) zbývá dodat, že opatření, jehož prostřednictvím předseda insolvenčního soudu ustanoví insolvenčního správce mimo pořadí, aniž jsou k tomu splněny předpoklady uvedené v § 25 odst. 5 insolvenčního zákona, je nesprávným úředním postupem soudu (jak vysvětleno výše, není rozhodnutím), jenž není zhojitelný opravným prostředkem proti rozhodnutí o ustanovení insolvenčního správce (neprojeví se v rozhodnutí způsobem, jenž by mohl být napraven takovým opravným prostředkem) a za který odpovídá stát podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád). Majetková újma způsobená opatřením (nesprávně) opomenutému insolvenčnímu správci má být primárně odškodňována podle tohoto zákona.

35. A konečně Nejvyšší soud dodává, že nepřehlédl ani to, že insolvenční řízení vedené na majetek dlužnice v mezidobí pravomocně skončilo v červenci 2015 (poté, co insolvenční soud vzal na vědomí splnění oddlužení dlužnice), což ale podle přesvědčení Nejvyšší soud nebránilo věcnému přezkumu podaného dovolání.